

Taalkronkels

Het 'naturel' van 'O julissi na jalyni'

JOHAN TAELEDEMAN

Met het liedje *O julissi na jalyni* in een verzonnen taal werd de vrolijke én vakbekwame Belgische groep *Ishtar* naar het Euro-songfestival 2008 in Belgrado gestuurd. Helaas met bitter weinig succes. Wellicht was het liedje te goed voor dat 'evenement'. Mij heeft het in alle geval niet belet om er enorm van te genieten. Maar er was meer: ik raakte uiteraard erg geboeid door dat verzonnen taaltje en met name door de commentaren daarop in de pers.

Journalisten meenden er toch flarden van allerlei bestaande talen in te herkennen, hoewel dat eigenlijk alleen maar met het grappige *kolosali krokodili* het geval was. Ik ben me toen gaan afvragen waaraan de vermeende bestaanbaarheid/natuurlijkheid van dat 'taaltje' toe te schrijven kon zijn. Uiteraard kon die zich gezien de principiële betekenisloosheid van de 'tekst' alleen maar in de fonologie manifesteren. En wat bleek uit ons fonologisch onderzoekje? Dat de 'woorden' opgebouwd zijn volgens erg universele en dus natuurlijke fonologische principes. Ik bespreek hier kort de drie opvallendste.

1. Ongeveer 90% van de lettergrepen zijn van het type CV (consonant + vocaal), dat in veruit de meeste talen van de wereld domineert (bv. Italiaans *mi-la-no*, Japans *na-ga-sa-ki*, Hawaïaans *ho-no-lu-lu*). De natuurlijkheid van dat type blijkt ook uit het feit dat mondiaal de eerste kindertalige woordjes bestaan uit een verdubbeling van de eerste CV-lettergreep (cf. Nlds. *papa, mama, pipi, boeboe*). In zowat alle uitzonderingen (ongeveer 10%) gaan er aan de vocaal twee consonanten vooraf, maar die CC-combinaties zijn weer erg courant in de talen van de wereld (o.a. *tr-* in *ses-trone*, *pr-* in *pre-cko*, *sl-* in *slu-ka-ti*, *st-* in *sti*). Alleen *dvo-* (in *dvo-ra-nu*) is minder universeel, maar toevallig (?) wel heel gebruikelijk in de Slavische talen (en waar vond het songfestival nu ook alweer plaats?).

2. Bij de medeklinkers zijn de ploffers (stops) veel couranter (*p / t / k / b / d*) dan de fricatieven (enkel *s*). Ook dat is weer een universele tendens (cf. o.a. de gereconstrueerde Indo-Europese oertaal met *s* als enige fricatief). Verder noteerden we nog de liquiden *l* en *r*, de nasalen *n* en *m* en de glijders *w* en *j*, allemaal erg courant in de talen van de wereld en... in het brabbeljargon van jonge kinderen.

3. Het klinkersysteem bevat maar vijf elementen: *ie / e / a / o / oe*. En raar maar waar: van alle klinkersystemen is dat alweer het frequentste (cf. o.a. de basisvocalen van het oorspronkelijke Indo-Europees) en de vijf genoemde klinkers komen ook het vaakst voor in de (brabbel?)taal van heel jonge kinderen.

Uit deze korte analyse kunnen we alleen maar dit besluiten: (a) de gesmede klankcombinaties zijn bestaanbare woorden in zowat alle talen van de wereld, (b) de 'tekst'schrijver heeft een ongelofelijke flair voor natuurlijke fonologie en (c) geen wonder dat de fonologie van de 'tekst' zoveel mensen op het verkeerde been gezet heeft. Leuk is dat, maar in Belgrado heeft het helaas niet veel punten opgeleverd.

*O julissi O julissi na jalyni,
O julissi na dytini
O bulo diti non slukati
Sestrone dina katsu.*

*O julissi na ti buku
O julissi na katinu
Dvoranu mojani bidna
Marusi naja otcha tu*

*Pokoli sestro moja kona
Pokoli meni dita boja
Jalina pitsu marusinja
Kolosali krokodili*

*O julissi na jalyni,
O julissi na dytini
O bulo diti non slukati
Sestrone dina katsu.*

*O julissi na ti buku
O julissi na katinu
Dvoranu mojani bidna
Marusi naja otcha tu*

(solo)
*Pokoli sestro moja kona
Pokoli meni dita boja
Jalina pitsu marusinja
Kolosali krokodili*

*na jalyni,
O julissi na dytini
O bulo diti non slukati
Sestrone dina katsu.*

*O julissi na slukati
O julissi na kotchali
Od nu je dvorian ne si bili
Precko sti budo najali*

*O julissi na ja
O julissi na jalyni,
O julissi na dytini
O bulo diti non slukati
Sestrone dina katsu.*

*O julissi na jalyni,
O julissi na dytini
O bulo diti non slukati
Sestrone dina katsu.*